

UUS-SISSERÄNDAJATE UURING

Küsitlus Eesti elanikkonna ja sisserännanute seas

Turu-uuringute AS

August/oktoober 2016

Pärnu mnt 102, 11312

Tallinn

Tel 585 29 700

post@туру-uuringute.ee

www.turu-uuringute.eu

Turu-uuringute AS

KOKKUVÕTE

Eesti elanike ja uus-sisserändajate seas läbiviidud uuringu peamised tulemused olid järgmised:

- Eestisse viimasel kuuel aastal elama asunud sisserändajad on enamasti kõrgelt haritud inimesed (kuigi vastajate selline protsent võis tuleneda ka küsitluse vormist, milleks oli veebiküsitlus), kes on siia jõudnud peamiselt seoses oma tööga või perekondlikel põhjustel. Rahvusvahelist kaitset on Eestis palunud ja saanud väga vähene osa – vaid 1% antud perioodil sisserännanutest. Osa sisserännanutest on tulnud mitmesugustel isiklikel põhjustel, sh on ka neid, kes on tulnud kõrgemat elukvaliteeti otsima.
- Valdav osa sisserännanutest töötab – töötuid või mittetöötavaid isikuid on nende seas küllaltki vähe.
- Suurem osa sisserännanutest on Eestisse tulnud Euroopa Liidu piirkonnast, väljastpoolt Euroopa Liitu tulijaid on nendega võrreldes vähem.
- Rahalist toetust riigi poolt on sel perioodil vajanud 10% sisserännanutest, neist 5% mitmekordselt. Märksa rohkem on vajatud mitmesugust info kohalikest elanikest. Rahalise abi vajajatest 70% on seda ka saanud, samuti ollakse väga rahul Eesti elanikest saadud abiga informatsiooni osas – 94% abivajajatest sai talle vajaliku info kätte.
- Sisserännanud tunnevad suurt huvi nii Eesti keele kui ka siinse kultuuri ja traditsioonide vastu. Reaalne keeleoskuse tase ei ole enamusel sisserännanutest veel kuigi hea, kuid on ka neid, kes valdavad Eesti keelt vabalt (3%). Kõige parem on keeleoskus Soome päritoluga kodanike seas.
- 76% sisserännanutest soovib oma tuleviku siduda Eestiga ning sama palju on ka neid, kes soovitaksid oma tuttavatel Eestisse elama tulla. Sagedamini soovivad siia elama jääda need, kes on Eestisse tulnud väljastpoolt Euroopa Liitu asuvatest riikidest. Antud tulemused näitavad sisserännanute kõrget rahulolu siinse eluga. Rahulolu sisserännanutele loodud tugivõrgustikuga on kõrge – 58% on sellega rahule jäänud.
- Kui võrrelda Eesti elanike ja sisserännanute meediaruumi, siis need on küllaltki erinevad. Eesti elanikest jälgib rahvusvahelisi meedialkanaleid vähemalt kord nädalas 23%, sisserännanutest seevastu 58%. Enamasti jälgivad Eesti elanikud siinseid kohalikke uudistekanaleid ning sisserännanutel on kõige sagedasemaks infoallikaks nende enda päritoluriigi uudised.
- Üllatuslikult selgus uuringust, et sisserännanud usaldavad rändekriisi teemade puhul pea kõiki infoallikaid enam, kui Eesti elanikud keskmiselt. Kõige suuremad vahed usaldatavuses on Eesti valitsuse, ministriumide/riigiasutuste ja välismeedia puhul, mida sisserännanud usaldavad pea 20% võrra enam, kui kohalikud elanikud. Kõige usaldusväärsemaks infoallikaks peavad aga mõlema sihtrühma esindajad oma sõpru ja tuttavaid.

- Eestis tegutsevaid sisserännanuid ja pagulasi abistavaid organisatsioone teatakse nii kohalike elanike kui ka sisserännanute seas vähe, kuna enamasti nendega kokkupuuted puuduvad.
- Eesti elanikest on 6% tegelenud otseselt sisserännanute abistamisega ning valdavalt peetakse ka vajalikuks, et nende lapsed õpiksid koolis koos Eesti lastega.
- Kuigi valdavalt on sisserännanud eluga Eestis hästi rahul, toovad nad ühe puudusena välja osade Eesti elanike vähest tolerantsust välismaalaste ja teisest rassist inimeste suhtes, kuna just olmesituatsioonides tuleb ette välismaalaste halvustamist ning kohatist vägivalda.

JÄRELSÕNA

Kuigi Eesti elanikud peavad sisserändega seotud küsimusi oluliseks väljakutsed nii EL kui ka riiklikul tasandil, siis huvi sisserändajatega seotud tegevuste vastu on suhteliselt madal. Uuringu tulemused näitavad, et vaid kümnendik Eesti elanikest oskas nimetada mõnda organisatsiooni, mis abistavad sisserännanuid ja pagulasi. See kehtib ka uus-sisserändajate puhul. Ka nende seas on organisatsioonide tuntus madal.

Lõimumine on kahesuunaline protsess ning eeldab panustamist nii eestlastelt kui ka teiste rahvusrühmade esindajatelt. Olulise osa sellest moodustab vastastikune huvitundmine teineteise keele ja kultuuri vastu. Veidi alla poole Eesti elanikest on huvitatud teiste rahvusrühmade kultuuri tundma õppimisest ning kolmandik on osalenud mõnel Eestis elava teise rahvusgrupi üritusel. Uussisserändajate huvi eesti keele ja kultuuri vastu on märkimisväärselt kõrgem, kuigi paljudel neist on eesti keele oskus madal. Lõimumist toetavad tähtsa aspektina võib uuringu tulemustest välja tuua, et enamus Eesti elanikest ning sisserännanutest soovivad, et nende lapsed õpiksid ühiselt koos Eesti lastega (samas koolis).

Eesti elanikud peavad üldiselt sisserändajate Eesti kohaemist raskeks ning 10% Eesti elanikest oleks kindlasti valmis ja 50% pigem valmis ise sisserändajaid abistama¹. Käesoleva uuringu tulemuste kohaselt on mingil moel sisserännanute abistamisega tegelenud kokku 6% Eesti elanikest (nt annetanud asju või raha, teinud vabatahtlikku tööd jms). Uussisserändajad ise on enim abi vajanud olmesituatsioonides ning peaaegu kõik on ka vajalikkude abi saanud. Eesti elanikud ei osanud anda hinnanguid sisserändajate tugisüsteemile, kuna neil puuduvad kokkupuuted ja täpsem info antud teema kohta. Uussisserändajad ise hindasid tugivõrgustikke pigem piisavaks.

Kuna märkimisväärsel osal Eesti elanikest ei ole igapäevaseid kontakte teisest rahvusest inimestega, seega on meedia sageli nende jaoks peamine allikas sisserändega seotud teemade kohta. Kui võrrelda Eesti elanike ja sisserännanute meediaruumi, siis need on küllaltki erinevad. Enamasti jälgivad Eesti elanikud siinseid kohalikke uudistekanaleid ning sisserännanutel on kõige sagedasemaks infoallikaks nende enda päritoluriigi uudised ning sotsiaalmeedia. Ühiseid meediakanaleid Eesti elanike ja sisserändajate vahel napib. Rändekriisi kohta info saamisel usaldavad aga nii Eesti elanikud kui ka uussisserändajad kõige enam oma sõpru ja tuttavaid, kusjuures sisserändajad pidasid Eesti ministeeriume/riigiasutusi enam kui Eesti elanikud.

¹ Ainsaar, M., Beilmann, M. (2016). Eesti elanikkonna hoiakud kolmandatest riikidest sisserändajate suhtes Euroopa Sotsiaaluuringu andmetes. Tartu Ülikool.

Kuigi valdavalt on uussisserändajad eluga Eestis rahul, toovad nad ühe puudusena välja osade Eesti elanike vähest sallivust välismaalaste suhtes olmesituatsioonides. Ainult 15% küsitletud sisserändajatest tõi välja, et nad tunnevad, et nende inimõigusi on rikutud. Siinjuures tuleb silmas pidada, et paljud väljatoodud juhused ei kuulu tegelikult otseselt inimõiguste teema alla (Eesti elanike puhul oli vastav protsent aasta 2016 uuringu põhjal 6% kogu elanikkonnast). Inimõigusi rikkuvate olukordade kirjeldusest nähtub, et suur osa on seotud pigem sallimatusega, kui otseselt inimõiguste rikkumisega. Sellele vaatamata soovib kolm neljandikku sisserännanutest oma tuleviku siduda Eestiga ning sama palju on ka neid, kes soovitaksid oma tuttavatel Eestisse elama tulla.